

1909. február 21.

IX.

A határtalan megbocsátás indokai.

(Egyházi beszéd).

Jézushoz menvén Péter, monda: Uram, megbocsássak-e az én atyámfiaának valamenynyiszer ellenem vétkezik? megbocsássak-e hétszer? Monda neki Jézus: nem mondom neked, hogy hétszer csak, hanem hetvenhétszer is. Máté 18, 21 és 22.

Ha nem mondanám is tudjátok, hogy az emberek nagy része idvezitőnk hallott parancsával a nagylelkű bocsánatra nézve ellenkező véleményben van. Hányszor nem tapasztaltatok af! mily kevés mértékben képesek, különben mivel, jó hírű, nevű emberek is, néha csak képzelt bántalmat is feledni a közéletben? Hányszor nem láttatok, hogy előbbi jó barátok és atyafiak, kik egykor legízesebb falatjokat se költék el egymás nélkül, csaknem semmiségért örökre hátat fordítottak egymásnak? hogy sok ember némű csekély sérelmét még halála óráján is eszében tartotta? hogy némely kis lelkű nagy keresztények néha csak egy szóért is, mely valamelyik gyengéjüket érintette, megbántójukkal egy templomban imádkozni sem akartak többé. Vannak, kik anynyira mentek már, hogy haragot tartani, boszuért boszut üzni nem csak vétkeknek nem tartják, hanem éppen élhetetlen gyáva embernek nevezik azt, ki a vett sérelmet boszumatlan hagyta, s becsületét veszik kérdés alá annak, a ki, ha szinte életét kockáztató párviadalban történt is, le nem verte megbántóját. Áll hát még ma is a kérdés, melyet Péter apostol még ezelőtt 19 száz évvel terjesztett az Úr Jézus eleibe. Ha megbocsátásról beszélünk, még ma is többen kérdik: megbocsássak-e az én atyámfiaának, valamenynyiszer ellenem vétkezik? megbocsássak-e hétszer is? Azon pedig nem győznek eléggé bámulni és lehetetlenségnek tartják, ha idvezitőnk hallott parancsával felelünk nekik: nem csak hétszer, hanem hetvenhétszer is! mint a szent könyvből olvasám.

Bár mit mondjon is azonban a világ, én az ~~ör~~ tana mellett maradok és azt állítom, hogy a megbocsátás kötelezettségének soha sincs határa; meg kell bocsátnunk ellenünk vétő minden embertársunknak, mint atyánkfának, nem csak hétszer, hanem hetvenhétszer is, miért? annak indokait is halljátok.

Meg kell bocsátnunk! el kell felednünk mind a szót, mind a tettet, ha bár miatta egykor szenvedünk is, mint ha semmi se történt volna; nem illik, nem szabad haragot tartva boszút üznünk, a vett sérelmet viszonzunk; hanem megbántónk irányában is igazságosoknak és emberségeseknek kell maradnunk, még akkor is, ha vétkét ellenünk hetvenhétszer, azaz: igen sokszor ismételte volna is. Ezt nem én mondom, hanem az, a ki minden bölcsnek felett bölcs volt, és semmit sem követel tőlünk, a mi kárunkra lenne, a mi javunkra ne szolgálna.

Ezen a nemes megbocsátáson azonban még se kell minden bántalom gyáva eltüresét értenünk. Magunkat roszakaróink merész sujtolásai ellen nem védeni, sérelmeinkre igazságos és emberséges elégtételt nem venni, csókolni az ellenünk gyilkot emelő kezét, mint a bárány szokta, ez éppen káros félreértése lenne idvezitőknek, ki azt éppen nem mondá, hogy inkább szeressük felebarátunkat, mint magunkat. Tulságos engedékenységünkkel, a mellett, hogy magunk alá ásnánk vermet, ellenségünket tennők elbizakodottá, és mint ha mi magunk segitenők bűnei útján haladni.

Mikor azonban az igazság és emberség engedte, törvényes elégtételt megvettük, a törvény védelmé alatt biztosan állunk, és atyánkfánk megszűnt ellenünk véteni; mikor kivált az éppen megbántás jóvá tenni óhajtja vétkét: akkor tartozunk megbocsátani még azon esetre is, ha nem hetedikszor, hanem hetvenhetedikszor van is nagylelkűségünk igénybe véve. Ezt igényli

a.) önl elkünk nyugalma. Mikor valaki ellenünk vétett, lelkünkön ejtett sebet, mely mindaddig fáj, míg bé nem gyógyult. Önérdékünk hozza hát magával, hogy bár kitől és bár mi módon sebzettünk is meg, sebünk gyógyulásán rajta legyünk. De miképp érünk czélt hamarább? ugy-e? ha szüntelen nézegetjük, tapogatjuk, ~~vagy éppen piszkáljuk azt?~~ koránt sem. Így csak a gondolatlan, kényes gyermekek szoktak cselekedni! így a seb még inkább gyúlad, még mélyebbre hat s későbbre gyógyul meg. A ki

tehát okos ember, elfedezi sebé, ritkán és akkor is csak gyógyítás végett érinti azt s úgy éri hamarabb örömét, hogy elmondhasa: a seb elmúlt, ^{ugyanis} nem fáj, még helye se látszik, többé.)

A mit a sebről ~~szólunk~~ az áll minden bánalomról. Ha mi szüntelen csak azt nézzük, hogy miként, miért és mekkora mértékben vagyunk bántva? ha minduntalan csak megbántónk szavát és tettét latolgatjuk, akkor ~~készakarva csak sebüket tápláljuk, csak~~ ^{csak} fájdalomkat gyarapítjuk. Ezt pedig valóban okos ember nem teszi. Nem teszi önön érdekében. Inkább minden áron kikerüli megtőjét, hogy az őtet többször ne bánthassa. Inkább ~~helyett~~, hogy fűnek, fának panaszolva felújítná, elfedezi fájdalmát, hogy az, ~~amit meg nem tett dologga tenni már úgy se lehetne~~ hamarabb eltemetődjék. ~~Adót enged e szerint, hogy rosza karója térjen más gondolatra; önmérsékletével és emberséges bánásával győzi meg azt, hogy átlássa tévedését.~~ Mérsékeltnek, igazságosnak és emberségesnek marad még akkor is, ha ellensége nem lenne más gondolatra birható, hogy ne legyen meg annak azon öröme is, hogy lássa őt a józan önmérséklet védbástyájából nyílt harcra kicsalva, hogy a mi legfőbb, maradjon jó lelke megnyugtatása.) Ez a keresztény bölcseség fegyverzete; így fárad és fegyverződik le az ellenség hamarabb, mire valamint a küzdelem, úgy a vett seb is hamarabb elmúlik. A bocsánatra kész nemes kebel oly paizs, melyről az ellenfél nyilveszője mindannyiszor megszégyenülve hull a porba, valamenynyiszor a vett sérelem nincsen viszonzva, nincs felvéve. Ezért mondom, hogy ön lelke nyugalmanak kedvez, ki kész megbocsátani atyafiának nem csak hétszer, hanem hetvenhétszer is, ezt kinek-kinek önön java igényli.)

A nemes lelkű ember azonban nem csak magát, hanem b) felei érdekét is tekinti. Ő meggondolja, hogy a bocsánat szüli a megnyugvást és békeséget; az engesztelhetlenség ellenben fentartja a háborúságot, szembe állítja az atyafiakat s harcra riasztja egymás ellen minduntalan. Ő elképzeli mi szomorú jelenet, mikor az ellenségeskedés csak egy családban is felüti véres lobogóját; mikor a házas társak, a szülők és gyermekek, a testvérek és rokonok nem szeretik egymást többé, és egymásnak hátat fordítva, egymás rossz akarójával egymás élete megkeserítésére szövetkeznek. Ő felfogja és jól érti, mi szomorú dolog, mikor csak egy község gyermekei is megoszolnak a gyűlölség miatt, félrehúznak, hogy egyik se boldogulhasson, vermet ásnak, hogy egymást megbuktassák, nyilván

és alattomban csak a hálót szövik, hogy a tisztesség ruháit egymásról letéphessék. Ő megtanulta és nem feledte el Jézus figyelmeztetését: minden ház, mely magában meghasonlik elpusztul. (Mát, 12, 25.), pedig lehetetlen meg nem hasonlani ott, hol a hajdani vad kor törvénye szerint: szemét szemért, fogat fogért (5. Mos. 18, 21.) követel minden megbántott fél. Hogy tehát felei között ezek ne történjenek; (hogy az ellenség, melynek útait az egymás ellen fenekedő atyafiak egyengetik, rajjuk ne számítsanak); hogy az Isten is ne látogassa az atyák vétkeit a fiakban, harmad és negyed izziglen, midőn a gyűlölség még a maradékra is átmeny s még az unokákban is megboszulja magát, a nemes lélkü, keresztény ember megtagadja magát, uralkodik boszus indulatja felgerjedésén, és soha se gyűlöli még legnagyobb ellenségét is anynyira, a menynyire szereti az övéit, s hogy ezekről a háborúság szomorú következményeit elfordítsa, tartja magát haragja legsötétebb borulatában is idvezítőnk parancsához, s villám és vihar helyett áldás-harmatot szállít körére, vagyis: megbocsát ellene vétő atyjafiának nem csak hétszer, hanem hetvenhétszer is.

És aztán ekkor tűnik fel a határtalan bocsánatra kész nemes lélkü ember végre az emberi méltósága legszebb fény sugarában is. Arra ugyanis, hogy valaki bocsánatra hajlandó legyen, a lélek legszebb tehetségeinek kifejtettsége kívánatik. Kell ezen erényképeségre önismeret, mely a más bántalmában az emberi tudatlanság és gyarlóság szüleményét látván, nem feledkezik meg saját tévedéseiről is, s azt teszi felebarátjával, a mit felebarátjától is hasonló esetben a maga részére az igazság és emberség jogánál fogva megkívánna. Kell kellő élettapasztalás, melynél fogva tudja, hogy az ellenségeskedés tüze is, valamint minden tűz a nap alatt, úgy szakad le hamarabb, ha nem tápláljuk újabb bántalommal, ha nem szítogatjuk ismételt ingerléssel. Kell bölcsesség, (mely bévárja minden teendőiben az indulatok lecsillapodásának és a komoly megfontolásnak döntő ítéletét.) Kell emberszeretet, (mely önérdékét mindig öszhangzatban tartja a mások érdekével, s inkább elszenvedti a méltatlanságot, mintsem más szenvedjen miatta. Kell szóval: szív és lélek, mely mindent jóvá teszi óhajt, minden teendőiben az Isten szent akaróját nézi s a boszuállást végre is arra hagyja, a ki mint csalhatlan bíró megfizet kinek-kinek az ő cselekedé-

tei szerint. (Róm. 2, 6.). És lássátok az említett lelki tehetségek, mint az emberi méltóság legbizonyosabb jelei, akkor fénylenek a bocsánatra kész lelkeken legszebben, mikor ők méltán vagy méltatlanul meg vannak bántva, körül vannak keserőséggel árasztva, s mégis, mint a csillagok a sötét éjben, eredeti tulajdonaik fény sugaraiiban maradnak, s mint a szende hold, a boszuszzenvedés viharos fellegei közt se hajolnak el pályájukról sem jobbra, sem balra. Ilyenek voltak a legnemesebb lelkek eleitől fogva. Menynyi méltatlanságot szenvedtek ők? még se fordultak el azoktól, kikhez őket a szeretet érzete kapcsolta. Idvezitőnk a keresztes megbocsát s imádkozik ellenségeiért, kik nem tudták mit cselekszenek. Azok, a kiknek neve kitörölhetetlen az örök emlékezet könyvéből, nem csak hétszer és hetvenhétszer, hanem mind végig elszenvettké sérelmeiket boszuállás nélkül s megmaradtak a szeretetben mind halálig. Véteni emberi, de megbocsátani az ellene vétőnek több mint emberi — ez af! isteni dolog, mert hiszen az Isten maga is így cselekszik, midőn felhossa napját jókra és gonoszokra egyaránt, s esőt ad mind az igazaknak, mind a hamisaknak földére. (Mát. 5, 45.).

Oh ne hallgassatok házokra, kik titeket másként tanítanak, mint Jézus; ti maradjatok a szelid és alázatos Jézus hú tanítványai. Ti, ha bár fájna is a bánlatom, melyet nem érdemlettetek, ne feledjétek, hogy saját nyavalyáját öregbíti, ki sérelmét nem feleli; háborúságot és romlást, mint emésztő tüzet táplál a boszuálló haragos; és végre a ki haragjában büntet, vérengző fenevaddá is aljasodhatik: a ki ellenben sérelmét feleli, önfájdalmát orvosolja; tüzet olt; felei romlását előzi meg mint egy jöltevő angyal, a ki haragjában a töredezett nádszálát nem rontja össze (Mát. 12, 20.), és fénylik, mint az Isten választottai, méltósága legszebb fényében, ki bántva is változatlan annak marad, a ki előbb volt, t. i. erősnek a hitben, ingatlannak a reményben, hívnek mind halálig a szeretetben. Megbocsátani nem csak hétszer, de hetvenhétszer is lehet; megbocsátani ~~hetvenhétszer~~ is kötelesség, melynek hú teljesítésétől függ szívünk megnyugvása, feleink, szeretteink békessége, és ama nagy tisztesség, hogy mint a dicsőültek állhassunk az Isten és a világ előtt emberi méltóságunk teljes fényében. Amen

